

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΜΙΜΗΣΕΩΣ

Ἐάν ἐβαρύνθητε τὰ αἰώνια γαλλικὰ μυθιστορήματα, ἐάν ἤρχισατε νὰ συγκαίνισθε τὰς ἀπιθάνους πεζολογίας τοῦ Ὀνέ, τὸν ὁποῖον Ἑλληνες δημοσιογράφοι μετ' ἀγγελικῆς πεποιθήσεως ἀνακηρύσσουν ὡς τὴν κορυφαίαν τοῦ σημερινοῦ μυθιστορήματος θεότητα, ἢ τὰ προϊόντα τῆς χονδρικῆς βιομηχανίας τῶν Ῥισσεδούργ, τῶν Μπουβιέ, τῶν Μοντεπέν καὶ τοῦ ἄλλου συγγραφικοῦ ὄχλου, τοῦ πληρόντος τὰ ὑπόγεια τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων μὲ τῆς ἀκολάστου φαντασίας τῶν τὰς τερατολογίας, καὶ ὅμως θέλετε νὰ διέλθετε ὀλίγας ὥρας εὐχαρίστους, νὰ διδασθῆτε καὶ τι καὶ νὰ βοηθήσετε τοὺς νοερούς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς εἰς τοῦ ἀγνώστου τὴν μυστηριώδη σκιάν, ἀναγνώσκατε ἐν περιέργῳ ἔργῳ, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ. Φέρει τίτλον : «Les lois de l'imitation». Συγγραφεὺς του εἶνε ὁ γνωστός κοινωνιολόγος Tarde, ἐκδότης δ' ὁ Félix Alcan.

Καὶ ἐάν θελήσετε ν' ἀναγνώσετε τὸ βιβλίον τούτο, ἀναγνώσατέ το πλησίον τῆς θαλάσσης, ἐξηπλωμένοι εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ παλαιοῦ Φαλήρου, τὴν ὁποίαν περιλαίχει κάτω ἡ σμαραγδίνη διαύγεια τοῦ κύματος καὶ στεφανόουν ἐπάνω, γύρω εἰς τοὺς βράχους, τοῦ δύνοντος ἡλίου αἱ ροδίζουσαι ἀνταύγειαι.

Ἀναγνώσατέ το ἐκεῖ, διότι θὰ ἔχετε ἀπέναντί σας τὴν φύσιν συμβολίζουσαν τοῦ βιβλίου τὰ συμπεράσματα· καὶ σήμερον τίποτε δὲν ἐρμηνεύει τὰ βαθέα συναισθήματα καλλίτερον ἀπὸ τὰ σύμβολα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκομεν εἰς τὴν φύσιν.

Ἡ θάλασσα, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἐνώπιόν σας λεία, ἀκύμαντος, ἀτάραχος, εἶνε ἡ ζωντανὴ αἰσθητοποίησις τοῦ κόσμου. Εἰς τὰ ἀνώτερα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα αἰφνιδίως, χωρὶς νὰ εἰδεύρετε διατί, ὀππὴ ἀνέμου παράγεται καὶ ἀμέσως ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἐπιφανείας σχηματίζεται ἐν κύμα. Ἐκ τοῦ κύματος τούτου παράγεται ἄλλο ὁμοιον, ἐκ τούτου ἄλλο ἀκόμη καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῆς προσεχοῦς ἀκτῆς, μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, ἐκτός συναντήσεως ἄλλου ρεύματος, τὸ ὁποῖον νικᾷ τὸ πρῶτον ἐάν εἶνε ἰσχυρότερον, ἢ ρεύματος συγγενούς, τὸ ὁποῖον ἐνισχύει τὸ ἀρχικόν καὶ διπλασιάζει τὸ τάχος καὶ τὴν δύναμίν του.

Οὕτω καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ζωῆς θαλάσσης, ἥτις καλεῖται ἀνθρωπότης, αἰφνιδίως ἀνα-

κάλυψις βιομηχανική, ἐπιστημονική, πολιτικὴ ἢ ἠθικὴ κατέρχεται ἀπὸ τὰ δυσεπίγνωστα ὕψη τῆς ἐρευρέσεως καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὅλα τὰ πνεύματα κλίνουν τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον αὐτῆς καὶ τὴν διασπείρουν ἐπ' ἄπειρον διὰ τῆς ἀναπαραγωγῆς. Καὶ ἐκεῖ, ὅπως εἰς τοῦ ἀλμυροῦ ὕδατος τὰς ἐκτάσεις, ῥήξεις ἐπέρχονται διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ ἀντιθέτων δυνάμεων, τρικυμία, αἰτίνες εἶνε αἱ ἐπικυμώσεις, θύελλα, ταχυπόροι, αἱ ὁποῖαι εἶνε οἱ συρροί, γαλῆναι μακροχρόνιοι, αἰτίνες εἶνε αἱ ἔξεις, πλημμυρίς, ἥτις εἶνε ἡ πρόοδος καὶ ἀμωπίας, ἥτις εἶνε ἡ παρὰ κμῆ. Ἄλλ' εἰς τὴν φύσιν, ὅπως καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν, εἰς τὸν κόσμον τὸν ὑλικόν, ὅπως καὶ εἰς τὸν ἄυλον, τὰ πάντα διέπονται ὑπὸ νόμων, καὶ τῶν νόμων τούτων ὁ καθορισμὸς θὰ εἶνε ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς νεωτέρας κοινωνιολογίας, ἀναδιβάζων αὐτὴν εἰς τὴν περιωπὴν ἐπιστήμης.

Αὕτῃ τοῦλάχιστον εἶνε ἡ θεωρία τοῦ Τάρδ, καὶ ἂν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δώσῃ τις πλήρη ἀνάλυσιν τοῦ βιβλίου τούτου εἰς ἀναγνώστας περιοδικοῦ, σπεύδοντας νὰ μάθουν ταχέως καὶ τερπνῶς, νομίζω ὅτι ἡ ἐξαρσις σημείων τινῶν τῶν φιλοσοφικῶν αὐτοῦ συμπερασμάτων εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τῶν ἐπιπολασιωτέρων ἀναγνωστῶν.

Εἰδεύρετε ποῖον εἶνε τὸ ἀπελπιστικόν, τὸ ταπεινωτικόν διὰ τὸν ἄνθρωπον συμπέρασμα, τὸ ἐξαγόμενον, τὸ ἀποσταλάζον ἐξ ὅλου τοῦ ἔργου τοῦ Γάλλου συγγραφέως ; Εἶνε τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο ῥητόν, τοῦ ὁποῖου κάμνομεν τόσῃν κατάρχησιν : «οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον». Ἡ πρωτοτυπία δὲν ὑφίσταται. Ὅλοι εἴμεθα μιμηταὶ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου.

Παρατηρήσατε, μᾶς λέγει ὁ Τάρδ, ὅτι ὅλοι οἱ αἰθίοπες μᾶς φαίνονται ὅμοιοι, ἐνῷ δύο λευκοὶ ὁμοιάζοντες κατὰ τὴν μορφήν ἀποτελοῦν θαῦμα θαυμάτων ; Οὕτως ἐνῷ, μελετῶντες τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ζῶμεν, δὲν παρατηροῦμεν ἡ διαφορὰς, ἀναγόμενοι πρὸς τὸ παρελθόν δὲν παρατηροῦμεν ἡ ὁμοιότητα. Ὁ ἐπιδουρικὸς καὶ ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμὸς καταπλήσσουν διὰ τὰς ἀναλογίας, τὰς ὁποίας παρουσιάζουν μεταξύ των. Τὰ μυκηναῖα

ἀριστοτεχνήματα εἶνε ἡ ἐξέλιξις τέχνης χώρος ξένης, φέρουν δὲ καταφανῆ τὴν ἐπίδρασιν μιμήσεων εἰς μακρυνούς τόπους ἀνευρισκομένων. Πόσοι ποιηταὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, οἱ ὅποιοι νομίζουν ὅτι διαφέρουν κατὰ παρασάγγας ἀλλήλων, δὲν θὰ ῥιφθοῦν συλλήβδην εἰς τὸν αὐτὸν Καϊάδαν ;

Ἄλλα πόθεν λοιπὸν ἡ πλάνη αὕτη, ἥτις μᾶς κάμνει νὰ ἐκλαμβάνωμεν τὰ ὅμοια ὡς διάφορα, καὶ πόθεν ἡ δύναμις, ἥτις μᾶς κάμνει νὰ διακρίνωμεν ἀποχρώσεις ποικίλλας, ἐκεῖ ὅπου δὲν ἀπλοῦται εἰμὴ τῆς ἀλληλομιμήσεως ἡ χρωματιστικὴ μονοτονία ; Ἐκ τῆς ἐμφύτου εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀλαζονείας, ἀπαντᾷ ὁ συγγραφεὺς τῶν *Νόμων τῆς Μιμήσεως*. « Τῆς ἀλαζονείας ταύτης θ' ἀπηλλασσόμεθα, ἐὰν ἐσκεπτόμεθα ὅτι εἴμεθα ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὰ θύματα εἰδους τινὸς ὑπνωτισμοῦ, ἐνεκα τοῦ ὁποίου ἐκλαμβάνομεν ὡς αὐτόματον ὅ,τι εἶνε ἀπλῶς ὑποβολιμαῖον καὶ ὡς ὀνομαστὴν ἐφεύρεσιν ὅ,τι δὲν εἶνε ἡ κοινὴ ἐπανάληψις ».

Βιοῦντες μεταξὺ κοινωνίας ἀνθρώπων εἴμεθα ὑποκείμενα ὑπνωτικὰ καὶ τίποτε ἄλλο.

Φαντασθῆτε τὸν ἑαυτὸν σας εἰσερχόμενον διὰ πρῶτην φοράν εἰς μίαν αἰθουσαν. Ποῖα εἶνε τὰ αἰσθήματα, ὑπὸ τῶν ὁποίων παθαίνεσθε ; Ἀκριβῶς ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παθαίνεται εἰς ὑπνωτισμός, καθ' ἣν στιγμὴν ἀρχίζει νὰ ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ μαγνητισμοῦ. Συγκινεῖσθε, ἡ καρδία σας πάλλει βιαίως, κλονίζεται, ἐρυθριᾷτε. Ἡ θέλησίς σας μερίζεται μεταξὺ τῆς ἀνάγκης νὰ κάμντε ὅ,τι ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος, καὶ τῆς ἐπιθυμίας νὰ βεβαιώσετε τὴν αὐτοτέλειαν τῆς προσωπικότητός σας. Πρὸς στιγμὴν ἡ ἐπιθυμία αὕτη ἀνθίσταται εἰς τὴν ἰσχυρὰν ῥιπὴν τῆς ὑπνωτικῆς ὑποβολῆς. Ἡ προσωπικότης ἀντιτάσσει ὅλην τὴν ἀντοχὴν τῆς κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ρεύματος, ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ὡς τὸ ὑπὸ σφοδρῆς πνοῆς ἀνέμου καμπτόμενον δένδρον, κυρτοῦται καὶ ὑποτάσσεται. Ἡ μίμησις ἐνίκησεν. Ὁ κοινωνικὸς ἄνθρωπος ὑπνωτίσθη. Ἐχαίρετίσεν ὅπως ἡ μίμησις θέλει, ὑπεκλίθη, ἐμεδίασεν, ἐπρόφερε φιλοφρονήσεις χιλιᾶς ἐπαναληφθείσας, ἀπῆντησεν εἰς ἐρωτήσεις μυριάς ἀναμασσηθείσας. Ἐγενε δεκτὸς εἰς τὸ ἀπέραντον ποίμνιον τῶν προβάτων τοῦ Πανούργου.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ μίμησις ἀπολαμβάνει πλήρη τὰ δικαιώματά της, τὸ ὑποκείμενον, τὸ *sujet* δηλαδή, ἀρχίζει ν' ἀφομοιοῦται καθ' ὅλου πρὸς τὴν περικυκλοῦσαν αὐτὸ ἀτμοσφαῖραν. Ὅσον ὁμοιάζει κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν συμπεριφορὰν, τὰς ιδέας, τὴν γλῶσσαν πρὸς τοὺς περὶστοιχίζοντας αὐτό, τόσον περισσότερον κοινωνικὸν εἶνε. Ὅσον ὀλιγωτέραν αὐθυπαρξίαν δεικνύει, τόσον περισσότερον ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνίαν.

Περὶ τὸν νὰ σημειώσω πόσον ἡ θεωρία αὕτη δύναται νὰ περηγορήσῃ τοὺς δειλοὺς, τοὺς ἀτόλμους, τοὺς ἀγρίους. Ἄς λάβουν ἀνωτέραν ιδέαν περὶ τῆς δειλίας των, ἥτις πολλὰκις στερεῖ αὐτοὺς εὐχαριστήσεων πολυποθῆτων καὶ τοὺς ἀφαιρεῖ τὰ μέσα ἐκπληρώσεως μυχιῶν πόθων. Ἡ ἀτολμία των εἶνε προτερήμα. Εἶνε πιστοποιητικὸν ἰσχυροτέρας καὶ μᾶλλον ἀκάμπτου ἀτομικότητος. Ὅσοι εἰς τὴν εἰσοδὸν αἰθούσης, σταδίου ἢ ἐπιστήμης τινὸς δὲν ἠσθάνθησαν τὸ ἀποκαλυπτικὸν τῆς θελήσεως ῥίγος, εἶνε πλασμένοι διὰ νὰ ἀκολουθοῦν ἐρ' ὁροῦ ζωῆς τοὺς ἄλλους.

*
*
*

Ἡ διὰ τῆς ὑποβολῆς καὶ τῆς ἀλληλεπιδράσεως ἀφομοίωσις αὕτη ἐξηγεῖ βαθύτερον τὸν ἠθικὸν βίον τῶν κοινωνιῶν, ἐξηγεῖ τὴν διὰ δόσιν τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων, τὴν γελσίαν λατρεῖαν βοῶν καὶ γαλῶν ὡς θεῶν, τὴν πίστιν εἰς ὑπερφυσικὰ φαινόμενα, τῶν ὁποίων κανεὶς δὲν παρέστη μάρτυς αὐτοπτης, ἀκόμη τὴν βαθμιαίαν ἀποταμίευσιν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, τὴν ἐπισώρευσιν τῶν ἐθνογραφικῶν στρωμάτων, τῶν ἀπαρτιζόντων ἐν ἔθνος, ὅ,τι σχεδὸν βλέπομεν ἐνώπιον ἡμῶν.

Ἐκ δέκα ιδεῶν, τὰς ὁποίας ἀκούομεν καθ' ὁδόν, εἰς τὰς οἰκίας μας, εἰς τὰς κοινοβουλευτικὰς συνελεύσεις, εἰς τὰ καφενεῖα πόσαι, εἶνε πρωτότυποι ; Καὶ ἂν μία δ' εὗρεθῇ νὰ εἶνε πρωτότυπος, μήπως δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ συντρίμματα ἄλλων προγενεστέρων, αἱ ὁποῖα ἀπορρέουν καὶ αὐταὶ ἐξ ἄλλων καὶ οὕτω καθεξῆς ; Οἱ πλείστοι δὲν ἐπαναλαμβάνουν κατὰ λέξιν ὅ,τι ἀνέγνωσαν εἰς τὴν ἐφημερίδα των ; Δὲν κρίνουν τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὰ βιβλία των, τοὺς καλλιτέχνους καὶ τὰ ἔργα των, κατὰ τὴν γνώμην κριτικοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχουν ἐμπιστοσύνην ἢ τοῦ ὁποίου τὸ κύρος καθιέρωσεν ἡ κοινὴ γνώμη ; Αὕτη ἡ κοινὴ γνώμη τί ἄλλο εἶνε ἢ ἑλλειψις πάσης προσωπικῆς γνώμης, ὅπως ὠρίσθη ὑπὸ πνευματώδους δημοσιογράφου ; Δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ κανεὶς ποῖαν ἐξάπλωσιν, ποῖαν ἀντήχησιν, ὥσει βροντῆς βαρυβρόμου, λαμβάνει ἀπλούστατος κύπος ἀκούομενος εἰς ἐν σημεῖον τῆς γῆς. Ὁ Βίσμαρκ λέγει πρὸ εἰκοσαετίας τὴν φράσιν : « La force prime le droit » καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη ἡ φράσις αὕτη εἶνε παροιμιώδης. Συνοψίζει μίαν ὀλόκληρον ἐποχὴν. Ὁ Γαμβέττας βροντοφωνεῖ εἰς τὸν Μάκ-Μαὼν τὸ περίφημον : *Se soumettre ou se demettre* (νὰ παραίτηθῇς ἢ νὰ ὑποταχθῇς) καὶ ἡ φράσις ἐπαναλαμβάνεται ἑκατοντάκις μέχρι τῶν τελευταίων ἐλληνικῶν ἐκλογῶν. Ὁ Οὐγκώ ὑψώνει τὴν σημαίαν τοῦ ρομαντισμοῦ καὶ ὀλόκληρος ἡ Γαλλία τὸν ἀκολουθεῖ. Ὁ Ζολᾶ ἰδρύει σχολὴν φυσιολογικὴν καὶ ἔπεται αὐτοῦ φάλαγξ ἀριστέων. Ὁ Ζᾶν Μωρεὰς ἐπινόει νέον

εἶδος ποιήσεως — τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ εἶνε ἀπομίμησις παλαιότερας φιλολογικῆς ἐποχῆς ἐν Γαλλίᾳ — καὶ ὁμᾶς ἐπιλεκτός νέων τὸν ἀκολουθεῖ.

Ἡ θεωρία τῆς νεωτέρας κοινωνιολογίας : « Ἡ κοινωνία εἶνε ἀπομίμησις, ἡ ἀπομίμησις δ' εἶνε εἶδος ὑποβολῆς » λαμβάνει οὕτως ὑπέρτατον κύρος.

* *

Ἀλλὰ θὰ παρατηρήσῃ τις : Καλῶς ! Οἱ κοῖνοι ἄνθρωποι εἴμεθα ὅλοι πρόβατα τοῦ Πανούργου, ἀκολουθοῦμεν ὁ εἰς τὴν γνώμην τοῦ ἄλλου. Δὲν ἔχομεν καμμίαν πρωτοτυπίαν. Ἀλλ' ὑπάρχουν μετὰ τῶν κοινωνιῶν ἄνθρωποι ἐξαγνίζοντες αὐτάς, ἄνθρωποι μονοπωλοῦντες τὴν ἐλευθερίαν, τὸ γόητρον, τὴν δημιουργὸν ἀνεξαρτησίαν τῆς μεγαλοφυΐας, ἄνθρωποι συγκεντροῦντες εἰς χεῖράς των ὅλους τοὺς τίτλους τῆς εὐγενείας, τοὺς ὁποίους δὲν ἐδόθη εἰς ὅλους μας νὰ ἔχωμεν. Εἶναι οἱ ἐφευρέται, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἰδεῶν μας ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους δικαίως δυνάμεθα ν' ἀνακράζωμεν : « ἡγεῖσθε καὶ ἡμεῖς ἐπομέθα ! »

Φεῦ ! καὶ αὐτοὶ δὲν εἶνε παρὰ ἀπλοὶ μίμηται, κατὰ τὸν Τάρδ. Συνδυάζουν πράγματα γνωστά, διὰ νὰ παραγάγουν τι νέον. Ἀλλὰ τότε θὰ ὑπῆρξε πρωτογενὴς τις ἐφευρέτης, καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν *Νόμων τῆς Μιμήσεως*, πιστὸς τῶν δαρβινικῶν θεωριῶν ὁπαδός, ἀναγνωρίζει ὅτι τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἀνθρωποεἰδής, « φαντασθεὶς τὰ στοιχεῖα τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας ». Αἱ μόναι πρωτότυποι ἐφευρέσεις, διὰ τὰς ὁποίας δύνανται νὰ καυχῶνται τὸ ἀνθρώπινον γένος, εἶνε τὸ πῦρ, ὁ λόγος καὶ ἡ προσευχή, οἱ τρεῖς οὗτοι παρχάγοντες τοῦ πολιτισμοῦ.

* *

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὰ συμπεράσματα τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Τάρδ δὲν εἶνε παρήγορα διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ ἂν ὁ ἴδιος περαιτέρω δὲν ἀνελάμβανε νὰ προσδιορίσῃ τὴν φιλοσοφικὴν σημασίαν τοῦ πνεύματος τούτου τῆς μιμήσεως, θὰ ἀρῆναμεν αὐτὸ πλήρεις ἀποθαρρύνσεως.

Πράγματι ἡ μίμησις εἶνε ὁ μέγας παρχάγων τῆς κοινοζωίας. Ἄνευ αὐτῆς, ἄνευ τῆς ἐγγενούς ἀνάγκης τῆς ἀλληλεπιδράσεως, ἄνευ τῆς παθητικῆς ὑποταγῆς εἰς τὰς ὑποβολὰς τῶν καθιερουμένων ἰδεῶν, ἐντὸς μικροῦ ἢ ἀνθρωπότης θὰ διεσπᾶτο καὶ θὰ διεχωρίζετο. Αἱ ὀλίγαι πρωτότυποι καὶ πρωτογενεῖς ἰδέαι, αἱ ἐφευρέσεις, μὴ εὐρίσκουσαι μίμητάς, δηλονότι ἐφαρμοστάς, θὰ περιέπιπτον μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς ἀχρησίαν καὶ λήθην. Ὁ πολῦτιμος θησαυρὸς τῶν παραδόσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ζῇ καὶ προάγεται ὁ πολιτισμός, θὰ ἐξάνετο. Παρὶς δὲν θὰ ὑπῆρχε. Τὰ μεγάλα αἰσθήματα τοῦ καθήκοντος, τῆς τιμῆς, τῆς αὐταπαρνήσεως θὰ

ἀνεφαίνοντο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μόνον μετὰ τὴν προνομιοῦχων τινῶν ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι ἐκληρονόμησαν ἐμφυτον τὸ αἶσθημα τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ὑψηλοῦ διὰ μέσου τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν αἰώνων ἀπὸ τὸν ὄγκον τοῦ πρωτογενούς πρωτοπλάσματος, ὅστις ἀνεπτύχθη ἅμα ὡς αἱ θάλασσαι τῆς γῆς ἐπάγωσαν καὶ ἐξ οὗ, κατὰ τὴν δαρβινικὴν θεωρίαν τῆς ἐξελιζέως, ἀπορρέει σύμπτаса ἡ ἀνθρωπότης. Ἐὰν ὁ Ρέναν σήμερον λέγει ὅτι χρεῖζεται τὸ « ἀποστράγγισμα ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων διὰ νὰ γεννηθῇ μία μεγαλοφυΐα », ἄνευ τῆς μιμήσεως χιλιοτηρίδες ἴσως θὰ παρήρχοντο ἐν τῇ μετριότητι καὶ ἐν τῇ βαθμιαίᾳ καταπτώσει.

Ἄς εἶνε εὐλογημένη λοιπὸν ἡ μίμησις καὶ ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἀρμονικὴ σύζευξις ἐπινοήσεως καὶ μιμήσεως δὲν θ' ἀρῇσῃ ποτὲ τὴν ἀνθρωπότητα ν' ἀποκοιμηθῇ ἐπὶ τῶν δαφνῶν τῆς, ἀλλ' ἴσχυρά, δημιουργικὴ θὰ φέρῃ αὐτὴν πρὸς τὰ ἄνω, ὑφισταμένην τὴν ἰλιγγιώδη ἑλξιν τοῦ ὕψους, τὴν νοσταλγίαν τοῦ θεοῦ, ἥτις εἶνε ἡ σφραγὶς τοῦ μεγαλείου τῆς, καὶ ὥστε ἡ ὑπερτάτη καὶ πλήρης τρυφερότης ἐπὶ κλησὶς τοῦ γενεσιουργοῦ Ἑρωτος, ὅστις μιγθεῖς, κατὰ τὴν θαυμασίως συμβολικὴν τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας παράδοσιν, πρὸς τὸ Χῶος, ἐγέννησε τὸν κόσμον.

Δ· ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

ἈΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Ὁ θελὼν νὰ ἐκτιμῇ τὴν κατάστασιν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἀστυνομίας, δὲν εἰσπορεῖ νὰ σχηματίσῃ ἀκριβὴ περὶ αὐτῆς ἰδέαν μόνον ἐκ τῆς πρωτεύουσας. Βεβαίως δὲν θὰ εὕρῃ καὶ ἐδῶ τ' ἀστυνομικὰ πράγματα ρόδινα. Ὁ κλητὴρ ἐκεῖνος, φέρ' εἰπεῖν, μὲ τὸν ἀρειμανίως ἀνεστραμμένον μύστακα, μὲ τοὺς ὑψωμένους ὦμους καὶ μὲ τὸν ἀμελῶς ἀκούμωτον ἐρυθρὸν ἀμπέχονον, ὁ ὁποῖος ἴσταται ἐκεῖ παρὰ τὴν γωνίαν καὶ παρακολοῦθεῖ ἀγαλλόμενος τὴν πρὸς τὸν στραγαλοπῶλην ἑρίδα μικροῦ ἀγνίστου παιδὸς ἔχοντος κατὰ τὴν κρίσιν του μέλλον, ἔχει καταδικασθῇ δις καὶ τρίς διὰ πράξεις ἐγκληματικὰς, τηρητῆς σήμερον τῆς τάξεως αὐτός, τοῦ ὁποῖου ἔργον ἄλλοτε ἦτο νὰ τὴν διαταράσῃ. Ἀλλος παρχάτω, παχὺς καὶ κατακόκκινος, πίνει καὶ παίξει καὶ φλυαρεῖ εἰς ἐν καπηλεῖον μὲ μερικά ὑποκείμενα, τῶν ὁποίων ἡ μὲν κατάλληλος διαμονὴ θὰ ἦτο τὸ κρατητήριον, χωρὶς ἴσως νὰ λείπῃ ἐκ τῆς συντροφίας των καὶ ὁ συγκαταβατικὸς κλητὴρ. Παρὰ τὸ καπηλεῖον δύο κουτσαβάκια ἔρχονται εἰς χεῖρας ἡ λογομαχία των ἦτο μακρὰ καὶ ἡ πάλῃ μακροτέρᾳ τρέχουν οἱ ἄνθρωποι τοὺς χωρίζουν καὶ μόλις κατορθύνουν νὰ φυλαχθοῦν ἄπρακτοι αἱ ἐξαστράψαι κάμει οἱ ἐχθροὶ ἀπέρχονται κατ' ἀντιθέτους διευθύνσεις καὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ ἔργα των καὶ εἰς τὴν ἡσυχίαν των μόνον κλητὴρ δὲν ἐφάνη κανεὶς εἰς τὴν σκηνήν, οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὀλίγα βήματα μακρὰν ἔπαιζε καὶ ἔπινε καὶ ἐφλυαρεῖ...